

Istraživanje: Mame i dojenje

Rezultati istraživanja o dojenju, pomoći u uspostavljanju dojenja i iskustva dojenja na javnom mestu

Mart 2019. godine

CILJ: Istraživanje *Mame i dojenje* sprovele smo kako bismo bolje razumele iskustva mama u vezi sa dojenjem, i dobile kompletniju sliku o tome da li su one imale podršku koja im je bila potrebna prilikom uspostavljanja dojenja kao i kako se mame osećaju povodom dojenja na javnom mestu. U uvodu smo naznačile da nam je svaka informacija značajna, te su ispitanice odgovorima obuhvatile situaciju sa svom decom koju imaju. Istraživanje je sprovedela organizacija *Centar za mame* uz podršku Rosa vode.

METODOLOGIJA

Istraživanje je sprovedeno u periodu od 18. do 26. marta 2019. godine na osnovu anonimne ankete u elektronskoj formi za čije je popunjavanje bilo potrebno oko 5 minuta. Anketom su obuhvaćene 1844 mame iz Srbije. Tokom istraživanja mame su odgovarale na pitanja sa ponuđenim odgovorima.

ANALIZA REZULTATA

Ko su mame koje su popunile istraživanje?

Od 1844 žena koje su popunile istraživanje, njih 35.7% ima 31-35 godina, 32.7% ima 36-40 godina, 16.4% ima 26-30 godina, 11.9% ima 41-50 godina i 2.9 % ima više od 50 godina. Rezultati istraživanja u vezi sa nivoom obrazovanja pokazali su da najveći broj ima visoku stručnu spremu (42,5%), a nakon toga master, specijalizaciju i slično (25,9%), srednjoškolsko obrazovanje ima 18.9% ispitanica, doktorat 3.4%, a završenu samo osnovnu školu ima 0.3% ispitanica. Ispitanice imaju jedno (43.3%) dvoje (43.2%) troje (11.7%) i više od troje (1.8%) dece.

Priprema za dojenje pre porođaja i informacije nakon porođaja

62% ispitanica su pohađale školu roditeljstva ili druge pripreme za porođaj, dok je njih 38% preskočilo takav način pripreme. Na tim pripremama je njih 72.1% dobilo informacije o dojenju, dok njih 27.9% nije dobilo. U porodilištu je njih 43.1 % dobilo podršku da uspostavi dojenje dok 58.7% nije.

Veliki broj ispitanica (49,3%) o dojenju se informisalo preko Interneta, zatim veliki broj porodilja/trudnica tražilo je savete od drugih mama (32,3%), a sledeće mesto za informisanje je je škola roditeljstva (31%). U porodilištu se o dojenju informisalo 27.8% mama, od starije ženske osobe iz porodice savet je dobilo 22.7% , neke druge načine za informisanje potražilo je 14,2%, a njih 6,1% uopšte se nije informisalo.

Podršku kod kuće da nastave dojenje je imalo 95.3% ispitanica dok je 4.7% nije imalo. Podršku da nastave dojenje kod kuće ispitanice su najviše imale od partnera (74.3%), starije ženske osobe iz porodice (37.9%), prijateljice (16.6%), savetnice za laktaciju (21.8%), putem članaka sa interneta (18.8%) i kroz grupe podrške na internetu i društvenim mrežama (15.2%).

Što se dužine dojenja deteta tiče, 60% ispitanica je dojilo duže od 12 meseci, 27.1% je dojilo od 6 do 12 meseci, 7.6% je dojilo od 3 do 6 meseci, a 5.3% ispitanica je dojilo od 0 do 3 meseca.

Dojenje na javnom mestu

Veliki broj ispitanica je doji dete na javnom mestu, čak njih 73.8 %, dok njih 19.2% nije. Procenat onih koje su želele da doje na javnom mestu, ali nisu je 7%. Od onih koje su dojile dete na javnom mestu njih 42.2% je to radilo svuda, 41.2% je to radilo u parku, 10.9% je to radilo u kafiću ili restoranu, 4.5% je to činilo u prodavnici ili tržnom centru, dok je u igraonici to radilo 0.8% i u javnom prevozu 0.4%. Ponuđeni odgovor *u pošti, banci* nije izabrala ni jedna mama. Ispitanice najčešće nisu primetile reakcije okoline (69,6%), dok je pozitivnih reakcija bilo samo 7,2%, a neutralnih 20,2%. Istraživanje je pokazalo da je 74.1% porodilja imalo podršku u svojoj užoj okolini za dojenje na javnom mestu, njih 22.9% nije pričalo sa svojim bližnjima o dojenju na javnom mestu, a njih 3,1% nije imao podršku za to. Reakcija partnera na dojenje na javnom mestu je bila pozitivna u 77.2% slučajeva, 13.9% partnera nije imalo nikakvu reakciju, 8.3% partnera se osećalo zbog toga neprijatno, ali se nisu mešali i tek 0.6% nisu podržavali dojenje na javnom mestu.

Mame koje nisu dojile na javnom mestu to nisu radile zato što im je bilo neprijatno i stidele su se (21%), zato što smatraju da se to radi samo u kućnoj atmosferi (18.1%), zato što nisu želele da onima oko njih bude neprijatno (10.6%), zato što su imale neprijatno iskustvo (0.9%), ili iz drugih razloga (49.4%). Od onih koje su dojile bebu, ali nisu dojile na javnom mestu, njih 34.7% je osećalo da su im izlasci iz kuće ograničeni, njih 40% se osećalo ograničeno ponekad, a njih 25.3% kaže da se nisu osećale ograničeno.

Ispitanice koje nisu dojile na javnom mestu kažu da bi to uradile ukoliko bi postojao prostor namenjen isključivo tome (47.2%), više mama koje doje na javnom mestu (15.8%), pozitivna reakcija šire okoline (9.1%), veće podrška partnera (1.4%), ili drugi uslovi (19.1%). 7% ispitanica nikada ne bi dojilo na javnom mestu zato što to smatra neprimerenim. Upitane da li smatraju da je dojenje na javnom mestu dovoljno podržano od strane šire zajednice 68.1% smatra ne u potpunosti i da može bolje, 21.2% smarta da je i tek 10.7% smatra da jeste.

Za ispitanice je dojenje na javnom mestu prirodno, lepo i normalno jer beba bira gde i kada će da jede (85.9%), nešto što bi praktikovale da su imale više podrške (8.5%), i neprihvatljivo jer je to intiman čin koji treba da se obavlja kod kuće (5.6%).

88.9% ispitanica je videlo drugu mamu da doji na javnom mestu, 5.5% njih nije, a 5.6% ne može da se seti da li jeste. Od onih koji su videli mamu da doji na javnom mestu 65.6% je uputilo toj mami osmeh ili reč podrške, 27.4% nije imalo nikakvu reakciju, a 6.8% ih je ignorisalo.

Zaključci

Istraživanje Mame i dojenje je prvo ove vrste u Srbiji te kao takvo daje jedinstvene uvide. Neki od zaključaka koje iz istraživanja možemo da izvučemo su:

- Procenat mama iz ovog istraživanja koje su išle na neku vrstu pripreme za porođaj je veći nego što je inače, ali na tim pripremanama skoro trećina njih nije dobila nikakve informacije koje su se

ticale dojenja. Još više zabrinjava brojka da od svih ispitanica skoro 60% nije dobilo informacije koje bi im pomogle da uspostave dojenje u porodilištima. Iz ovoga možemo zaključiti da je mamama potrebno više podrške pri uspostavljanju dojenja i pre nego što postanu mame i u samim porodilištima.

- Broj ispitanica koje su dojile na javnom mestu ohrabruje – njih je preko 70%. Bez obzira što ta brojka ohrabruje, procenat onih koje su želele da doje na javnom mestu, ali nisu je 7%, što ukazuje da postoji prostor za napredak. Dok nam je oko 40% ispitanica reklo da je dete dojilo svuda, najviše njih 42.2% je dete dojilo u parku- mestu gde ima puno mama i dece, koje iako je javno je društveno prihvatljivo mesto za mame i decu. Broj njih koji su dojile na drugim mestima (sem ovih koje su rekle da su svuda dojile) je neznatan, te možemo da zaključimo da je za veliku većinu mama dojenje na javnom mestu ipak primarno rezervisano za društveno prihvatljiva mesta za mame i decu.
- Od ispitanica koje su dojile na javnom mestu njih čak 22.9% nije sa svojim bližnjima razgovaralo o tome, što nas navodi da zaključimo da iako su se mnoge mame ohrabrile da doje napolju, to je još uvek tabu u nekim porodicama i sredinama. 8.3% ispitanica nam je takođe da je njihovim partnerima bilo neprijatno kada su one dojile u javnosti, iako se nisu mešali u to.
- Brojka na čijem menjanju treba najhitnije raditi je svakako 21% ispitanica koje nisu dojile na javnom mestu zato što im je bilo neprijatno i stidele su se, odnosno 10.6% onih koje nisu dojile dete na javnom mestu zato što nisu želele da drugima oko njih bude neprijatno. Te brojke pokazuju da su čak trećina ispitanica u periodu kada su trebale da slušaju sebe i svoju bebu, više pažnje obraćale na okolinu i na to šta okolina misli.
- Zbog toga što nisu dojile na javnom mestu, 75% ispitanica se osetilo uvek ili ponekad ograničeno u kretanju, što predstavlja jedan od ključnih izazova za mame u prvim mesecima života bebe. Uz materinstvo dolazi izolacija majki, dojenje na javnom mestu ne sme biti faktor koji utiče na to da majke ne izlaze iz kuće.

Iako rezultati istraživanja pokazuju neke ohrabrujuće brojke, potrebno je još puno toga da se desi da svaka mama može da dozvoli da Beba bira gde. Da bi se povećao broj dojenih beba treba da se poveća broj mama koje doje. Zadovoljne smo da vidimo da dojenje postaje deo i nacionalnih strategija, ali pored države važno je da i mame pričaju o dojenju, važna je podrška društveno odgovornih kompanija, kao što je Rosa, važno je da vidimo javne ličnosti koje podržavaju dojenje, važno je da se organizacije bave ovom temom... Mamama je podrška važna u prvim, najnežnijim trenucima kada beba dođe na svet i tada je neophodno da se mama oseća sigurno, dobro i zdravo, kako bi svojoj bebi pružila najbolje, gde god to beba bira.